

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Муассисаи давлатии
таълимии «Донишгоҳи давлатии
Хучанд ба номи Бобоҷон Ғафуров»
н.и.т., дотсент Набизода М.С.

26 10 соли 2025

**ХУЛОСАИ
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ
«ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ХУЧАНД БА НОМИ
АКАДЕМИК БОБОҶОН ҒАФУРОВ»**

Диссертатсияи Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) дар кафедраи адабиёти классикии факелтети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» иҷро шудааст.

Дар чараёни омода намудани диссертатсия Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон унвонҷӯи кафедраи адабиёти классикии факелтети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» ба шумор мерафт.

Муҳаммадзода М.М. соли 2002 бо ихтисоси муаллимаи фанни забон ва адабиёти тоҷики факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» дохил шуда, онро соли 2006 хатм намуд.

Номбурда бо фармоиши ректори Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» аз 27.02.2014, протоколи №8 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи адабиёти классикии факелтети филологияи тоҷик қабул карда шудааст.

Роҳбари илмии Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон номзади илмҳои филологӣ, дотсенти кафедраи адабиёти классикии тоҷики МТД «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» Тоҷибоев Шарифҷон Ғайбуллаевич мебошад.

Ҳамзамон, мавзӯ дар Шурои олимони МДТ-и «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» (аз 27.02.2014, протоколи №8) бо номи «Вижагиҳои ғоявию бадеии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ» тасдиқ гардида буд. Баъдан, зимни таҳқиқ ва таълифи бобу фаслҳои диссертатсия бо зарурат номи диссертатсия аз «Вижагиҳои ғоявию бадеии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ» ба «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ» иваз карда шуд.

Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи Садриддин Айни ба диссертант Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон 02.05.2025, №04/340 оид ба супоридани имтиҳони номзадӣ шаҳодатнома додааст.

Диссертатсия дар чаласаи кафедраи адабиёти классикии факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б.Ғафуров» аз 24.10.2025, №3 муҳокима гардидааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудихо ба зинаи навбатии ҳимоя тавсия карда шудааст.

Оид ба натиҷаи баррасии диссертатсия дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷи Кирмонӣ» чунин хулоса қабул карда шуд:

Мутобиқати ихтисос ва номи мавзӯ ба шиносномаи ихтисос ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсияи доктараб Муҳаммадзода Маърифат Муҳаммадҷон дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷи Кирмонӣ» бо шиносномаи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) комилан, мутобиқат дорад.

Алоқамандии мавзуи диссертатсия ба самтҳои афзалиятноки рушди илм, техника ва технология дар ҷумҳурӣ. Таҳқиқоти диссертатсионӣ дар доираи амалишавии нақшаи корҳои илмӣ-таҳқиқотии кафедраи адабиёти классикии факултети филологияи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» ва «Самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ ва илмӣ-техникӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2025», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми сентябри соли 2020, №503 тасдиқ шудааст, **мутобиқат менамояд.**

Мутобиқати теъдод ва мазмунӣ интишороти натиҷаҳои илмӣ муҳтавои диссертатсия ва автореферати он. Маводди нашрнамудаи диссертант масъалаҳои умда ва асосии таҳқиқот, натиҷаҳои муҳим, мундариҷаи комили диссертатсия ва авторефератро инъикос намуда, яққоя бо суҳанронҳои илмӣ дар конференсияҳои муҳталиф сатҳи шахсии муаллифро бозгӯӣ ва шарҳу тафсир мекунад.

Мавҷудияти санадҳои тасдиқкунандаи татбиқи натиҷаҳои илмӣ дар истеҳсолот ё имконияти татбиқ намудани онҳо. Маводи диссертатсия ва хулосаҳои онро дар навиштани мақолаҳо, пешбурди таҳқиқоти илмӣ, таълифи китобҳои дарсӣ ва таҳияи матни лексияҳо аз таърихи адабиёти тоҷик, сабақшиносӣ ва назарияи адабиёт, навиштани корҳои курсӣ ва рисолаи хатм ба таври васеъ метавон истифода бурд.

Маҳсули ҷустуҷӯҳои илмӣ дар масоили шинохти матншиносӣ ва арзишҳои ҳунарии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷи Кирмонӣ барои рушди адабиётшиносӣ мусоидат менамоянд. Натиҷаҳои таҳқиқро зимни пажӯҳиш дар самтҳои дигар, аз ҷумла таърих, фалсафа, ахлоқ (этика), зебоишиносӣ (эстетика) забоншиносӣ ва ғайра метавон татбиқ намуд.

Саҳми довталаб дар иҷрои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар он ифода меёбад, ки масъалаҳои дар диссертатсия баёншуда, натиҷаҳо ва хулосаҳои асосии қор, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодгардида ва мустақилона ифода шудани нуктаи назари диссертантро нисбат ба мавзӯи таҳқиқ таъйид менамоянд. Саҳми фардии муаллиф дар ғирдоварӣ ва таҳқиқи маводи зиёди илмию адабӣ роҷеъ ба рӯзгору мероси адабии Ҳочуи Қирмонӣ ва дар ин замина бо далелҳои муътамад муайян намудани ҷойгоҳи ӯ дар адабиёти асри XIV мушаххас мешавад.

Диссертатсияи Муҳаммадзода М.М. дар мавзӯи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Қирмонӣ» ба ихтисоси интиҳобшуда пурра мувофиқат мекунад.

Мавзӯи диссертатсия ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) мутобиқат менамояд. Мухтавои диссертатсия ва натиҷаҳои он ба мавзӯи таҳқиқӣ иртиботи ногузастанӣ доранд.

Диссертатсия аз муқаддима, 3 боб, 9 фаслу 5 зерфасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва рӯйхати адабиёт иборат мебошад.

Вобаста ба мавзӯ ва масоили таҳқиқоти диссертатсионӣ 11 мақолаи муаллиф, ки аз он 6-тоаш дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр гардида, теъдод ва муҳтавои онҳо ба талаботи таълиф ва таҳияи автореферат ва диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм мувофиқ мебошанд, ки ҳаҷми умумии онҳо 3,62 ҷузъи ҷопиро дар бар мегирад.

Мундариҷаи асосии таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия дар таълифоти зерини муаллиф инъикос ёфтааст:

I. Таълифоти муаллиф дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:

[1-М]. Ашӯрова, М.М. (Муҳаммадзода, М.М.) Вижагиҳои сохторӣ ва мундариҷавии достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Қирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Муҳаммадзода) // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хуҷанд, 2016. – №3 (48). – С.135-138.

[2-М]. Ашӯрова, М.М. (Муҳаммадзода, М.М.) Баъзе қайдҳо дар бораи номи аслӣ, таҳаллус ва алқоби Ҳочуи Қирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Муҳаммадзода) // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хуҷанд, 2019. – №4 (61). – С.97-103.

[3-М]. Ашӯрова, М.М. (Муҳаммадзода, М.М.) Чанд мулоҳиза оид ба сарчашмаи достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳочуи Қирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Муҳаммадзода) // Ахбори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ. – Хуҷанд, 2020. – №1 (82). – С.79-85.

[4-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.), Тоҷибоев, Ш.Ғ. Нусхашиносии «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / Ш.Ғ. Тоҷибоев, М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Ахбори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ. – Хучанд, 2021. – №1 (86). – С.42-52.

[5-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.) Такрор ва анвои он дар достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хучанд, 2022. – №1 (70). – С.120-124.

[6-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.) Таъсири «Хусрав ва Ширин»-и Низомӣ бар «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Номаи донишгоҳ. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – Хучанд, 2024. – №1 (78). – С.237-244.

II. Мақолаҳои муаллиф дар маҷмуа ва маҷаллаҳои дигари илмӣ:

[7-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.) Таҷнис ва анвои он дар «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Сӣ соли пуршараф. Маҷмуаи мақолаҳо оид ба масъалаҳои рушди сиёсат, иҷтимоӣ, иқтисод, фарҳанг ва илму маориф бахшида ба 30-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Хучанд, 2021. – С. 291-299.

[8-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.) Влияние Фирдоуси на «Хумай и Хумаюн» Ходжу Кирмани / М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Цифровизация общества: трансформация повседневных практик и исследовательских перспектив. Сборник научных трудов по материалам международной научно-практической конференции (г. Белгород, 2024. – 30 сентября). – Белгород, 2024. – С. 5-10.

[9-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.), Тоҷибоев, Ш.Ғ. Истилоҳоти нучум дар «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова, Ш.Ғ. Тоҷибоев (М.М. Мухаммадзода) // Созидательный импульс развития современной науки. Сборник статей III международной научно-практической конференции (г. Петрозаводск, 2024. – 14 октября). – Петрозаводск, 2024. – С. 128-132.

[10-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.). Нигоҳе ба мухтавои достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова (М.М. Мухаммадзода) // Ҷустуҷӯҳои илмӣ (Маводи конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ, ба ифтихори 80-солагии профессор С.Саидов). – Душанбе: ДДОТ ба номи С. Айни, 2025. – С.177-185.

[11-М]. Ашӯрова, М.М. (Мухаммадзода, М.М.). Вижагиҳои забонӣ ва сабкии достони «Хумой ва Хумоюн»-и Хочуи Кирмонӣ / М.М. Ашӯрова, (М.М. Мухаммадзода) // Боқӣ Раҳимзода ва муҳити адабии садаи XX (Маводи конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Боқӣ Раҳимзода ва муҳити адабии садаи XX»). – Душанбе: ДДОТ ба номи С. Айни, 2025. – С.232-242.

Чаласа қарор кард:

1. Диссертатсияи Мухаммадзода Маърифат Мухаммадҷонро дар мавзуи «Масъалаҳои матншиносӣ ва поэтикӣи достони «Ҳумой ва Ҳумоюн»-и Ҳоҷи Кирмонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) кори таҳқиқӣи анҷомёфта ҳисобида шавад.

2. Диссертатсияи мазкур барои дарёфти дараҷаи илмӣи номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.08 – Назарияи адабиёт. Матншиносӣ, нусхашиносӣ) бо назардошти ислоҳи эродҳои дар чаласа баёншуда барои ҳимоя дар шурои диссертатсионӣи дахлдор тавсия дода шавад.

Хулосаи дар чаласаи кафедраи адабиёти классикӣи тоҷикӣи Муассисаи давлатӣи таълимӣи «Донишгоҳи давлатӣи Хуҷанд ба номи академик Бобоҷон Ғафуров» аз 24.10.2025, протоколи №3 қабул гардид.

Иштирок доштанд: ҳамагӣ – 14 нафар. Натиҷаҳои овоздиҳӣ: «тарafdор» – 14 нафар, «зид» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси чаласа:

номзади илмҳои филологӣ, дотсент,
мудири кафедраи адабиёти классикӣи
тоҷикӣи факултети филологияи тоҷик

 Ҳоҷиев Абдуфаттоҳ
Қосимович

Котиби илмӣ:

номзади илмҳои филологӣ

 Азизов Сорбон Саъдуллоевич

Имзоҳои А.Қ. Ҳоҷиев ва С.С. Азизовро тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

МДТ «Донишгоҳи давлатӣи Хуҷанд
ба номи академик Бобоҷон Ғафуров»

 Сайдуллозода Заррина
Сайдулло

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд,
шаҳри Хуҷанд, гузаргоҳи Мавлонбеков 1

Тел.: (3422) 6-52-73; (+992) 928057007

E-mail: rector@hgu.tj

Сомона: www.hgu.tj